

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Quomodo perfectio exponatur illis verbis: Diliges Dominum Deum tuum ex
tota anima tua. Cap. xvij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

suma, diuina contemplationis auida: in omnibus semper iniuncta. Summa actionum bonarum, salus morum, finis caelestium praeceptorum, mors criminum, virtus pugnantium, palma victorum, sanctatum mentium arma, causa meritum bonorum, praemium perfectorum, sine qua nullus Deo placuit, cum qua (si inquam, illa perseveret) nullus unquam grauius peccare potuit, fructuosa in poenitentibus, lata in proficientibus, gloriosa in perseverantibus, victoriosa in martyribus, operosa omnino in omnibus fidelibus, ex qua quidquid est boni operis vivit. Quam igitur suo generatori proxima est, quae inseparabiliter Spiritui sancto coniungitur. Quam minime oriosa, quae tanta ministeria prudenter aggreditur? Quam timida mali, quae omnibus criminibus, imò & defectibus, quantum potest bellum indicit? Quam denique boni auida, quae omnium virtutum summam, omnium bonorum operum merita comprehendit. Verè animae cor, quod semper inquietum erit, donec ad finem suum (qui complexus Dei est) laetè, faultèque perueniat.

Postremo reliqua quae diximus cordis propria etiam perfecta charitati inesse debent, ut scilicet os aliquid, id est fortitudinem habeat, qua tentationibus resistat, & haud quaquam tribulationibus & afflictionibus cedat; auribus decoretur, nempe prudentia duplici, cuius adiumento tunc Ecclesiae & Praelatis se subiiciat, tum bona desideria ab his quae bona non sunt & sub praetextu boni occurrunt, sollicita discussione discernat: nec dono suauitatis careat, qua nihil nisi Deus illi dulcescat. Si enim fortis non est, occurrente quavis contradictione à caepa fidelitate deficiet: si prudens non est, in suo sensu nimis abundans, aduersarij tendiculis facile decipietur: & si saltem aliquando non fuerit nonnulla dulcedine, ac suauitate munita, forte deliciis creaturarum, & carnis illecebris inescabitur. Nec ineptè pellicula cordis, qua in modum vas, aut tegumentum circumdatur, hanc amoris suauitatem comparauimus; tum ex eo, quia non ad substantiam amoris pertinet, sed extrinsecus adiacet, sine qua sapissimè magnus & perfectus Dei amor inuenitur: tum etiam quia ista amori adiecta suauitas, velut domus quaedam, aut secretum conclaue firmis seris oclulum nos continet, ne in res creatas effluamus, aut eorum illecebris capiamur. Hanc tria perfecti amoris insignia, licet ordine commutato, non erit molestum Bernardi dulcissimis verbis audire. Disce, o Christiane, (inquit) à Christo, quemadmodum diligas Christum. Disce amare dulciter, amare prudenter, amare fortiter. Dulciter, ne illecti: prudenter, ne decepti: fortiter, ne oppressi ab amore Domini auertamur. Ne mundi gloria, seu carnis voluptatibus abducatur, dulcescat tibi praesentis sapientia Christus. Ne seducaris spiritu mendacij, & erroris, luceat tibi veritas Christus. Ne aduersitatibus fatigeris, confortet te virtus Dei Christus. Zelum tuum inflammet charitas, informet scientia, firmet constantia, sit feruidus, sit circumspectus, sit inuictus. Nec teporem habeat; nec careat discretione, nec timidus sit. Charitas ergo affectus verè his proprietatibus exornata, non in solo affectu se continebit, sed ad effectum, & opus procedit, quae humani cordis gerens imaginem, nomine amoris ex toto corde digna censetur. Et haec proculdubio est ipsissima vitae spiritualis perfectio. Perfectus enim est, qui numquam cor suum in vana, & terrena diffundit; qui semper, quantumcumque spiritu creuerit, maiora, & altiora desiderat; qui vix terrena, & pro sola necessitudine carnis admittit; qui numquam donis, & meritis facitur, qui ad nihil amplius quam

A ad Dei amorem, & charitatem afficitur; qui omnia mala respuit, & quaecumque bona, & iusta, & sancta complectitur; & quem amoris suauitas mulcet, lux docet, & robur sine ulla intermissione in officio tenet. Arque adeò Dominus dicens: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo; hac oratione breuissima ingentes diuitias sanctitatis nobis proposuit, & latissimam perfectionis doctrinam explicauit.

Domine Deus meus, & Deus cordis mei, qui in corde meo haec verba intonare non cessas: Praebe fili mi cor tuum mihi] quibus amorem cordis efflagitas, & ad dilectionem ex toto corde meam voluntatem inflamas; da obsecro cordi meo perfectum cordis amorem, quem praeceptis, consiliis, beneficiis, suasionibus, promissis, & comminationibus postulare dignatus es; quia nemo tibi reddere aliquid poterit, nisi tu prius idem illi benignè concesseris, & longa manu donaueris. Amorem totius cordis à me postulas, dicens, Dilige me ex toto corde tuo; & ego quidem amorem totius mei cordis, si tu prius dederis, tibi restituo. Da igitur Domine per infinitam bonitatem tuam, ut te toto corde diligam, ut scilicet beneplacitum tuum, & amorem tuum omnibus donis ac charismatibus praeferam, & numquam ad diligenda creata, aut contra te, aut supra te, aut praeter te, noxia praesumptione perfluum. Da Domine Creator meus, ut amor meus solidus, erga te sit, qui nullis tentationibus, aut perturbationibus cedat; ardens sit, qui semper altiora, & sublimiora petat; laetus supra, & infra acutus sit, qui caelestia capiat, & terrena, non sine sensu doloris admittat, si nuosus sit, qui nullatenus se acceptis bonis, aut charismatibus expleat; inquietus sit; qui nouos semper profectus antiquis adiciat. Fortis sit, qui contradictionibus minime superetur: prudens sit, qui nequaquam dolis inimici fallatur: Dulcis, & suauis sit, qui numquam creaturarum delicijs inescetur. Da inquam, o pater amatissime, hunc totius cordis amorem, quo te toto corde diligam, toto corde complectar, toto corde suscipiam, ut totum cor meum suam puritatem (qui tu es) & suam perfectionem, ad quam est vocatus, acquirat.

Quomodo perfectio exponatur illis
verbis Diliges Dominum Deum
tuum ex tota anima tua.

CAPVT XVIII.

SI perfectionis natura congruenter charitate totius cordis exprimitur, non minus aptè, atque distinctè charitate totius animae declaratur. Quare Dominus, qui multis, ac variis modis; voluit rem tam necessariam, id est, perfectionem, ac sanctitatem explicare, protinus addit: Diliges Dominum Deum tuum ex tota anima tua] quae dilectio manifestè totius vitae spiritualis perfectionem continet, & scopum in quem tendimus, ac totius virtutis suam comprehendat. De qua re, nemo sanè dubitabit, qui vim & notionem huius vocis, anima, quae sapissimè in sacris literis usurpatur, attentè perspexerit. Anima enim, aut vitam significat, aut corporis formam ea solum ratione, qua corpus ipsum fouet, & vegetat, vnde Ruben studens castissimum Ioseph à nece liberare, ad alios fratres ita

loquebatur:

Bern. ser.
20. in
Cant.

Prou. 23.

Matt. 22.

Gen. 37.
Aug. lib.
1. locutio-
num in
Gen. post
medium.
Iob. 2.

Matt. 6.

Aug. lib.
2. de Ser.
Domini
in monte
c. 1. serm.
4.

Ioa. 12.

Matt. 16.

Matt. 22.

loquebatur: Non interficiatis animam eius, nec effundatis sanguinem. Hoc est (vt Augustinus interpretatur) nec tam crudeliter vltionem sumatis ex eo, vt fratris vestri vitam auferatis, & pro leui verborum iniuria temporali morte mulctetis. Et Dominus ad Saran: Ecce Iob in manu tua est, verumtamen animam illius serua. Ne scilicet naturali vita ipsum spolijs, qua decreui inuidissimum athletum aduersum te importuno Marte pugnare, & gloriosissimas reportare victorias. Ac rursus ipse Saluator noster, discipulis suis mandatum vtilis fiducia proponens: Ideo dico vobis, ne solliciti sitis animae vestrae, quid manducetis, neque corpori vestro, quid induamini: nonne anima plus est, quam esca, & corpus plusquam vestimentum.] Ac si dixisset, licet anima & corpus, ex quibus homo componitur sint ipsi supra modum charissima, nolite tamen eorum nimiam sollicitudinem habere, nec pro alimento animae, id est, vitae, aut pro tegumento corpori necessario immoderate discrucari, quoniam qui maiora, & potiora dedit vobis, scilicet corpus & animam, non est minor, & vilior, nimirum cibum, & vestem negaturus. Atque hoc loco animam pro vita sumi, non solum ipsa verborum series, verum & communis patrum interpretatio manifeste testatur, quorum vnum (& hic sit Augustinus) non graua bor citare. Vt tu intelligas (inquit) eum, qui dedit animam, multo facilius escam esse daturum: & corpus, quam vestimentum, id est, plus est: vt similiter intelligas, eum qui corpus dedit, multo facilius daturum esse vestimentum. Quo loco quaeri solet, vtrum, & ad animam cibus iste pertineat, cum anima incorporea sit, iste autem cibus corporeus? Sed animam hoc loco pro ista vita positam nouerimus, cuius retinaculum est alimentum istud corporeum. Secundum hanc significationem dictum est etiam illud. Qui amat animam suam perdet illam.] Quod nisi de hac vita acceperimus, quam oportet pro regno Dei perdere, quod potuisse martyres claruit, contrarium hoc preceptum erit illi sententiae, qua dictum est. Quid prodest homini, si vniuersum mundum lucretur, anima autem suae detrimentum faciat. In hac ergo notissima ac vltatissima significatione existimo animam acceptam esse a Domino, cum ipse praecipit: Diliges Dominum Deum tuum ex tota anima tua.] Ex quo facile erit intelligere; quid sit amare Deum ex tota anima, & quo pacto hac dilectio ex tota anima nec transuersum vnguem (vt aiunt) ab ipsa spiritualis vite perfectione discedat.

Dilectio igitur ex tota anima est, qua ex vera charitate nobis infusa, Deo totam nostram vitam consecramus, & in holocaustum suauitatis offerimus: Cum scilicet charitas ita vitam nostram moderatur, & omnes vitae actiones gubernat, vt Deo sint gratae, & augmento nostrae virtutis, ac proximorum utilitati proficiat. Quamobrem ille ex tota anima Deum diligit; qui animam, id est, vitam suam non tamquam propriam, sed vt alienam respiciens, Deo, cuius reuera est, eam restituit, & furtum, ac rapinam cauens, nec Daemoni nec mundo, nec carni, nec sibi ipsi, quantum potest, aliquid opus, aliquid verbum, aliquid desiderium, aut aliquam cogitationem relinquit: Ille inquam, ex tota anima Deum diligit, qui omnia vitae suae opera, quae Deo displicent, timet, & siue illa graua peccata sint, siue leuia constanter fugit: qui affectus, & cupiditates suas cohibet, & diuinae voluntati subdit; qui vniuersas actiones conseruationi vitae necessarias non tam propter vitam ipsam (quod mali non est) quam propter Dei honorem & gloriam (quod melius est) praestare contendit, memor illius salutatis

A documenti: siue manducatis, siue bibitis, siue aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite,] qui reliqua gratiae acta ad quorum esse naturalis vitae concurrunt, non ob aliud exercet, nisi vt Deo placeat, & siue respectu mercedis, & praemij, eius sanctam voluntatem adimpleat. Licet enim bonum sit Deo famulari, alicuius praesertim aeternae mercedis obtentu, tam ille verissime totam animam, ac vitam suam Creatori dedicat, qui nec praemij recordatur, nec mercedem respicit, nec propria aliqua commoditate inquit, sed hac cura in diuinam misericordiam iactata, solum placere, seruire, obedire, & amare concupiscit. Ille tandem ex tota anima diligit Deum, qui vitam ea sola ratione seruare vult, quatenus diuini amoris est; ac famulatus instrumentum, & eam statim vellentere, si non esset Deo grata, & iustissimis eius praecipis addicta: & similiter vitam pro Dei amore vellet profundere, & pro veritate, aut iustitiae defensione conculcare. Quod Origenes his verbis aperte confirmat. Hi soli magnitudinem eius mandati, in se suscipiunt & primatum, qui non solum diligunt Dominum Deum suum, sed etiam tria illa susceperint, id est, vt ex toto corde suo apud se illam totam recordant, & operationes eius, & cogitationes eius, & ex tota anima sua, id est, vt parati sint ponere eam pro pietate Dei, qui vniuersa creauit, quando vilitas exegerit verbi: ex eo quod ex tota anima diligit Deum, ita vt nulla pars animae euellatur ad aliquam rem, quae a fide est aliena.] Qui ita Deum diligit, profecto ex tota anima diligit, & non de seipso, sed de digna bonitate praesumens, poterit se illis annumerare, qui dicunt: Nemo nostrum sibi viuunt, & nemo sibi moritur: siue enim viuimus, Domino viuimus, siue morimur, Domino morimur: siue ergo viuimus, siue morimur Domini sumus.] Hic quidem ita diligit, non sibi viuunt bona praestando, sed Deo, cui bonis actionibus placere studet; & non sibi moritur, affectus & vitia mortificando, sed Deo pro cuius amore mortem istam veteris hominis sustinet. Sed cum viuunt, velut fidelis seruus, Domino viuunt, ei in omnibus seruendo; & cum moritur mundo; & actibus eius, Domino moritur, solum ipsius beneplacitum & gloriam quaerendo; vt siue viuus sanctitati, siue mortuus iniquitati, Domini semper amicus imo & filius existat.

Hanc dilectionem ex tota anima, antiqua veteris legis holocausta praesignauerunt quibus non pars animalis, sed totum animal in Dei honorem cremabatur. Ad hoc namque Dominus totum animal postulabat, & igni comburi praecipiebat, vt offerentes, atque in illis omnes posteros admoneret, quo pacto deberent totam vitam suam igne charitatis absumere, & per amorem perfectum virtuti consecrare. Quod in primo holocausto, quod bouem erat, possumus aperte monstrare. Ad illud enim non vacca, sed bos, masculus scilicet, & ille immaculatus periebatur, quae offerens ad ostium tabernaculi adducebat, & impositis manibus super caput eius, tamquam abdicans se dominio hostiae, in signum diuini amoris, ac in reuerentiam infinitae maiestatis, iuri, quod super oblatum bouem habebat, sponte, & liberaliter renuntiabat. Deinde sacerdos immolabat victimam, cuius sanguinem filij Aaron accipientes, per altaris circuitum effundebant, & hac ipsa effusione libabant. Tandem, detracta pelle hostiae & artibus eius in frustra concissis, aqua lotis, & super struem lignorum, non sine ordine collocatis, ignis subiciebatur, qui hostiam adoleret, & holocaustum Domino gratissimum constitueret. Ignis iste, cui tota hostia consumenda traditur, charitas est non incipiens, non proficiens tantum, sed ita perfecta,

1. Cor. 10.

Origen.
tract. 23.
in Matt.

Rom. 14.

Leuit. 1.

Mach.
2. Mat. 2.

Ioan. 10.

Apo. 1.

B. fl. ad
6. 2. fia.

vt charitas ex tota anima dici mereatur. Ignis profectò, quem filij Israël è durissima Chaldaeorum seruitute liberati, magno sollicitudine & diligentia perscrutantur, & cura ciborum & vestium & aliarum rerum sibi necessariorum abiecta, primo loco tantquam ditissimum thesaurum exquirunt: sapienter existimantes, inuenio igne se omnium diuitiarum venam reperisse, & cibos, vestes, & opes, eo habito, abundè comparasse. Charitas ignis est, qui potenter frigus inordinati amoris pellic, & omnia nostra pura facit, & splendida, & holocaustum Domino gratum in odorem suauitatis accendit. Hæc ego charitas (vt ab eo quod primum esse debet incipiamus) non rectam solum intentionem exigit, quæ in timore pœnæ, aut in spe præmij subsistit: sed intentionem omninò perfectam requirit, qua victimam, id est, nos ipsos ad ostium tabernaculi offeramus, & Christo saluatori nostro, qui ostium æternitatis est placere, & aliquid grati atque acceptum offerre in reuerentiam suæ maiestatis, & ob amorem suæ bonitatis concupiscimus. Masculum etiam absumendum hæc charitas postulat, eum scilicet, qui famineam imbecillitatem exuens, idoneus sit labores subire, & pro amore Dei se ipsum, & omnia bona creata relinquere, & si opus fuerit, cuncta mala tolerare. Non autem quemcumque masculum, sed immaculatum efflagitat, illum videlicet, qui nulla sui parte careat, hoc est, nulla morali virtute priuetur (nam virtutes, vt diximus, sunt velut partes viri spiritualis) & quantum fragilitas humana permittit, nullam peccati maculam, nullum imperfectionis nauum admittat. An verò his charitas, vt suum opus expleat, est vsquequaque contenta? Nullo modo, sed præterea vult, vt super caput hostiæ (quæ tu ipse es) manus imponas, nimirum, vt te, tui ipsius dominio abdicas, te ipsum vincendo, & tuam voluntatem abnegando, te iam non tantum offerens, sed sacerdos effectus vnus illorum, qui dicunt: Et fecisti nos Deo regnum & sacerdotes, & regnabimus super terram. Te ipsum quotidie immoles, & gladio crucis mortifices, & humilitate prosternas. Est ne amplius necessarium? Certè vt tuarum cupiditatum sanguinem fundas, facultatem temporalium pelle te spoliè artus, & opera vitæ tuæ subtili examinatione in frustra concidas: quæ facta sunt, contritionis lachrymis laues; quæ minus ordinata sunt, ordines; quæ arida sunt & frigida lignis sanctarum cogitationum & purorum affectuum superimponas, tunc ignis charitatis totum holocaustum adolebit, & omnem vitam nostram in odorem suauitatis cremabit. Hunc esse holocausti spiritum optimè hac oratione docet Basilus. Non enim animal ipsum nempe arietem (ait) quoquomodo expectui, sed mentem nimirum præcipuam facultatem animæ indistractam, nec vlla terrenarum rerum sollicitudine dispersitam, ac veluti igne candentem per purgatam, & quæ se declararit probam esse. Hanc ego totam ad me deposco remitti. Neque effragito, vt adeps agnorum in segementa, ac minutim concisa torreatur igni, inque fumum ac nidorem redigatur: sed vt mihi consecretur candor, simplici atque morum abinnocente anima proficiens. Non etiam, postulo, vt ad basia altaris sanguis effundatur taurorum & hircorum, sed vt facultates animæ ad concupiscentiam & indignationem propensiores per operosam, ac strenuè effulam deprecationem, perque iugem perseverantiam in sanctis locis consummantur. Qui prius non fuerit his laboribus probatus, his dispositionibus præparatus, his operibus vitæ actuarum vniversis desiderijs carnis exutus, non poterit totius

A ardere, aut ex tota anima, aut tota vita Deum amore complecti. Nam si quis distortam intentionem habuerit, aliqua vitæ suæ opera, aut proprium commodum, aut inanis gloria surripiet; si famineam fragilitatem induerit, alia noxius tepor inficiet: si maculatus fuerit, sui cordis scditates per opera ab ipso corde exeuntia disperiet; si denique aliquid vitæ suæ non immolatum Deo, id est, non mortificatum, nec Dei voluntati subiectum retinuerit, illud Christi dominio subtrahet, atque ad eam animæ partem aut sibi, aut rebus creatis referuabit. Vt ergo holocaustum Deo acceptum simus, & (quod idem est) ex tota anima diligamus, necesse est nihil nostri retinere, nihil nõ Creatori lagissimè restituere, & sanctissimo eius cõspectui præsentare, quod amor possideat, dilectio sibi vendicet, & ignis charitatis absumat.

B Non erit autem nobis difficile, hæc omnia sustinere charitatis obtentu, si meditemur seriò, quod Thomas Aquinas annotauit, Deum esse veluti animam, & vitam nostræ animæ, ac ideò æquum esse, vt quod corpus præstat animæ, id ipsum nos Deo nostro præstemus, & ob eius amorem faciamus. Deus quidem animæ humanæ anima & vita est. Nam & hæc in Deuteronomio legimus. Elige vitam, vt & tu viuas, & semen tuum, & diligas Dominum Deum tuum, atque obediens voci eius, & illi adhareas, ipse est enim vita tua, & longitudo dierum tuorum. Jò dulcis, ac fælix vita, quam si volumus, nec humanarum rerum euentus contristabunt, nec ægritudo soluet, nec mors amara surripiet. O vera, & summa vita (inquit Augustinus) à quo, per quem, & in quo viuunt omnia, quæcumque verè, & beatè viuunt. Anima igitur nostra à corpore suo discat, quanam ratione debeat Deum vitam suam amare & ei summis conatibus adharere. Corpus certè antequam anima decoretur, eam ardentè appetit, & vt illam, suum decus & ornamentum suscipiat, necessariis, ac debitis præparationibus se disponit: postquam verò illam recepit omnes vires, & neruos in eius obsequium & conseruationem occupat, à qua se vitam, & sensum, & morum habere non ambigit: & nihil aliud timet, nisi ab anima separari, aut ab amplexibus eius auelli. Vade, o anima, non ad alium magistrum quam ad corpus tuum, & considera vias eius, & discere perfectæ charitatis sapientiam. Si nondum spiritus Dei tui spirat, si nondum vocem eius audis, voca illum assiduis orationibus, & gemitibus, voca inquam illum, & dic: A quatuor ventis veni spiritus, & insuffla super interfectum istum & reuiuifcat: & ingredietur in te spiritus, & viues, & tanti hospitis aduentu lætaberis. Appete illum vehemensissimis desiderijs, quoniam præoccupat, qui se concupiscunt, vt illis se prior ostendat; & si in desiderio perstiteris, foribus tuis assidentem inuenies. Præpara te obseruantia disciplinæ ad suscipiendum illum, quia hæc secum incorruptionem affert, hoc est, internam munditiam & puritatem, incorruptio autem facit esse proximum Deo. Ad quem si debitè præparatus accesseris, nequam eius dulcissima præsentia carebis. At si aliquando Deum tuum, vitam scilicet tuam, intus habitantem, & viuificantem ex indicijs & coniecturis persenseris, omne studiū tuum, omnis cura & diligentia tua, omnis actio tua sit Deo subiecti, Deo inharere, Deum brachijs purissimi amoris amplecti: Abice peccata tua, & vitia, & imperfectiones tuas, vt ab ipso viuificeris, remoue curas tuas & distractiones tuas, ac dispersiones cordis tui, vt ab illo sefuo veritatis illumineris: fuge tepiditatem tuam, & desidiam tuam, & duritiam tuam, vt ab eo mouearis & ad omne bonū exciteris, & omnes actiones habeas spirituali vitæ conformes. Enitere

D. Tho.
opus. 61.
de dilect.
Dei. c. 20

Deut. 30.

Aug. lib.
meditat.
c. 32.

Exa. 37.

Sapient. 6.

Sapient. 6.

hanc veram vitam semper possidere; & quidquid feceris; quidquid concupueris, quidquid cogitaueris, in hoc vnum tēdat, vt huic tuæ vitæ placeas, huic tuæ vitæ inhareas, hanc tuam vitam (quæ in seipsa summè perfecta est) in te ipsa totos dies, ac noctes augeas, atque perficias, & sic ò religiose, Deum ex tota anima diligis & perfectionem, quam quæris, sine dubio reperisti. Idem namque est perfectū esse; & totam vitam Deo consecrare, & in holocaustum offerre, quod profecto assequutus est verus Dei amator, qui eo modo, quem explicuimus, Deum vt vitam animæ suæ, respicit, ipsūque ex tota anima diligit.

Domine Deus meus, amator meus, vita mea, & anima animæ meæ, qui ex tota anima vis diligis; & ex tota vita à nobis amari: concede, quæso, margaritam perfectæ charitatis animæ meæ, vt ipsa tota tui amore ardeat, & omnes actiones, & desideria sua in tui amorem & obsequium impendat. Anima mea, amantissime Domine, tam diu in corpore solū maneat, & ei vitam, & sensum impertiat, quam diu tibi est placitura, & tibi charitatis affectibus adhaerens, & tuis negotiis, ac obsequiis vacatura: his autem, quæ ad te pertinent fideliter, sedulèque perfecta, statim à corpore laxa discedat. Tibi omni tempore cogitationes suas dedicet, affectus offerat, actiones consecret, & propter te afflictiones toleret, dolores, tribulationes, & occurrentia mundi mala sustineat. Si orat, vt tibi placeat, orat; si psallit, vt te collaudet, psallat; si in cruentū sacrificiū offert, vt te veneretur, offerat; si legit ad hoc legat, non vt curiositatem pascat, sed vt tuam voluntatem calleat, & vt te dulcissimum patrem agnoscat. Ingrediarur intra se, vt te in occulto conclauis suauissimum sponsum inueniens purissimis astringat amplexibus; egrediarur extra se, non vt aliquo tempore distracta, & sui oblita maneat, sed vt more fidelis sponsæ ob amorem tui famulos tuos dirigat, torpentes excitet, sollicitos laudet, inquietos corripiat, quietos moneat, & omnia, quæ domui tuæ sunt necessaria, disponat. Nullam rem mente reuoluat, nullam curam affectu suscipiat, nulli negotio manum admoueat, in quo sui puritatem non quærat, tui obsequium, ac bene placitum non cupiat, & non tantum amorem, & dilectionem inueniat. Hoc sit, ò Creator meus, animæ meæ desiderium, tibi (si possibile esset) omnibus Angelorum affectibus famulari, & vniuersis sanctorū operibus, ac laboribus deseruire. Vellet ipsa (si datum esset) in gloriam tuam, fidem promulgasse cum Apostolis, sanguinem effudisse cū martyribus, Ecclesiam gubernasse cum Pontificibus, illuminasse cū doctoribus, & discipulis cum confessoribus, & virginibus; & omnes omnium tentationes subiicere, & plus omnibus laborasse. Vellet ipsa seruire cum Angelis, famulari cum Archangelis, cum spiritibus assistentibus assistere, cum ministratibus ministrare, & omnium celestium ciuium ob tui honorem functiones induere. Ista Domine desideria suscipe, affectus respice, voluntatem magna faciendi benignissimè admittite, & exilitatem obsequij non respicias, & minima ancillæ seruitia, ne contemas, sed potius hæc minima opera, quæ sola meæ imbecillitati sunt possibilia, ita magnis desideriis attempera, vt pro amore ex tota anima recipiantur, & pro perfectione charitatis admittantur.

*Quo pacto perfectio explicetur illis verbis:
Diliges Dominum Deum tuum
ex tota mente tua.*

C A P. XIX.

A Nter animam & mentem, siue spiritum, aliquid interesse discrimen Apostoli ad Hebræos, scribentis probat auctoritas. Vnius (inquit) est sermo Dei & efficax & penetrabilior omni gladio accipitur; & percingens vsque ad diuisionem animæ, ac spiritus. Si enim verbum Dei, quod viuū est, hoc est, vera vita omnia viuificans, & efficax, ac potens, & faciens quidquid vult, & penetrabilis omni gladio, quod vsque ad intimam conscientiam peruadit, perfecte tangit cognitione verissima diuisionem animæ, & spiritus, manifestum est animæ, & spiritus siue mentis (quod idem est) aliquid esse discrimen; quia ea solū vera cognitione secerantur (à cognoscente res, sicut sunt) quæ aut natura, aut qualitate, aut alia simili ratione separantur. Et rursus ipse Paulus alio loco eandem differentiam designat, ita scribens, ipse Deus pacis, sanctificet vos per omnia, vt integer spiritus vester, & anima, & corpus sine querela in aduentu Domini nostri Iesu Christi seruetur. Hanc ergo Patres inter animam & spiritum, siue mentem distinctionem constituunt, non quod sint due substantiæ natura, & essentia diuisæ; sed quod sint duo officia, aut due functiones eiusdem formæ humanæ, distinctis effectibus separatæ. Anima namque dicitur forma hominis immaterialis, & immortalis, quatenus vegetat corpus, & sensum, ac motum homini, communem etiam brutis attribuit: spiritus vero, siue mens dicitur eadem anima, quatenus intelligit, & amat, & est liberi arbitrij capax, in quo eum celestibus spiritibus conuenit. Vnde Ambrosius. Anima viuimus, spiritu intelligimus, vita nobis carnalis cum bestiis communis est, rationalis & spiritualis cum Angelis. Et Anselmus. Spiritus noster non est vniuersa anima, sed aliquid eius, id est illud, quo ratiocinamur, intelligimus, sapimus: per quod & præponimur pecoribus, quia illa sunt rationis expertia. Non habent enim spiritum, id est, intellectum, & rationis, ac sapientiæ sensum, sed animum tantum. Nam & de illis dictum est: Producant aquæ repentia animarum viuentium. Et producat terra animam viuentem. Itaque spiritu intelligimus cum angelis, anima viuimus cum bestiis. Atque ad idem Basilus. Omnis in eo adhibenda cura est, vt animi agitatio in officio retineatur; quod assequemur, si eam mentis imperio subiiciamus, quæ ipsa diligentissimè obseruans prouideat, ne ab recto animus facile abierit, ne uel à trahentibus ipsam in diuersam partem, corporis affectionibus prauis prægruetur: quemadmodum enim per oculos corpus videt, sic animus cernit per mentem ipsi agnata: at neque vt vnum in altero, sed vnum & idem prorsus animus est, & mens. Hæc autem naturalis est vis quædam, neque aduentitia eius animi partis, in qua posita ratio est. Hoc sensu accipit Dominus mentem, cum ait; Diliges dominum Deum tuum ex tota mente tua; id est, ex omni spiritu tuo; quæ dilectio mirificè totam naturam perfectionis continet, & substantiam veram, & solidam puritatis explanat.

Charitatem enim ex tota mente in duobus positam esse existimamus. Alterum est, vt mentem, id est, spiritum nostrum, qui Dei capax est, & nullo bono, nisi infinito, atque immenso impletur, Deo possidendum, & inhabitandum tradamus, atque in templum sanctum, ac illibatam eidem Domino consecremus. Alterum verò, vt partes spiritus nostri, memoria, intelligentia, atque voluntas, iugiter quantum in hoc exili loco fieri potest, Deo adhæreant, & ipsi in hoc templo spiritus nostri purissimum, ac san-

Hebræ. 4.

1. Thess. 5.

Ambros. ad

Hebræ. 4.

Anselm. lib. 1.

Basil. in

cons. mo-

nast. c. 3.

Castissimum